

Vuosikertomus 2022

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

27.4.2023

Vuosikertomus 2022

27.4.2023

Laatijat:

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

Toiminnanjohtaja MMM Jukka Mattila

Kehityspäällikkö FT Hanna Arola

SISÄLTÖ

1.	VUOSIKATSAUS 2022	1
2.	YHDISTYKSEN TOIMINTA	3
2.1	Toiminnan perusta	3
2.2	Yhdistyksen kokoukset	3
2.3	Jäsenet ja jäsenmaksut	4
2.4	Yhdistyksen hallitus	4
2.5	Tilien ja hallinnon tarkastajat	5
2.6	Toimisto ja yhteystiedot	5
2.7	Yhdistyksen henkilöstö vuonna 2022	5
3.	YLEISHYÖDYLLINEN YHDISTYSTOIMINTA	6
3.1	Hanketoiminta	6
3.2	Loimijoen vesienhoitotyö ja sen hankkeet	7
3.3	KEURUS -Keurusselän valuma-alueen kunnostushanke	8
3.4	Vauhtia vesienhoitoon II – Pirkanmaan vesistökuunnostusneuvontahanke	11
3.5	Kunnostus 1 – Ikaalisten reitin vesienhoitotyön koordinoitihanke	12
3.6	Sääski- ja Opitaan ojista – hankkeet	14
3.7	VIRTA -hankkeet	15
3.8	Iso-Tarjannevesi-hanke vedenkorkeuksien ennallistamiseen	17
3.9	Yhdistyksen viestintä	20
4.	SUOMEN VESIENSUOJELUN KESKUSLIITTO RY	20
5.	PALVELULIIKETOIMINTA KVVY TUTKIMUS OY	22
6.	YHDISTYKSEN TALOUS	22

VUOSIKERTOMUS 2022

1. VUOSIKATSAUS 2022

Vuonna 2022 Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n (KVVY Yhdistys) yleishyödyllinen hanketoiminta oli mittavampaa ja laajempaa kuin koskaan aikaisemmin. Yhdistys toteutti määrätietoisesti ajantasaista strategiaansa ja sen toimenpidesuunnitelmaa. Lisäksi vuoden 2022 aikana yhdistys uudisti sääntönsä ja organisaationsa. Vuoden aikana lisättiin myös yhdistyksen asiantuntijaresursseja, joihin voi tutustua yhdistyksen internet sivuilla (<https://kvvy.fi/yhdistys/yhdistystoiminta/>).

KVVY Yhdistys toteuttaa tarkoitustaan ja tavoitteitaan pääosin yleishyödyllisten merkittävien hankkeiden avulla. Hankkeita on tavoitteena toteuttaa yhdistyksen koko toiminta-alueella ja siten, että yhdistyksen jäsenet ympäristövastuullisina toimijoina saisivat tästä työstä lisäarvoa ja olisivat myös haluamallaan tavalla hanketoiminnan piirissä.

Vuonna 2022 yhdistys toteutti yhtätoista päähanketta ja hankekokonaisuutta, joista kahdeksassa se oli päävastuullinen toteuttaja. Hankkeet keskittyvät vesien ja ympäristön tilan parantamiseen ja toimenpiteet kohdistuivat hajakuormituksen vähentämiseen, vesialueiden ja virtavesien kunnostamiseen sekä neuvonta- ja verkostotyöhön. Useimmat näistä päähankkeista päättyivät vuoden 2022 lopulla ja marraskuussa jätettiin koko joukko rahoitushakemuksia vuosille 2023-2025. Tätä vuosikertomusta kirjoitettaessa voidaan ilolla todeta, että valtaosa hakemuksista sai myöntävän päätöksen ja siten toimintamme jatkuu vireänä ja maantieteellisesti laaja-alaisempina vuodesta 2023 eteenpäin. Yhdistys on luotettava hanketoteuttaja, sen työtä arvostetaan ja hankkeet vahvistavat kumppanuuksia sekä yhteistyöverkostoja entisestään.

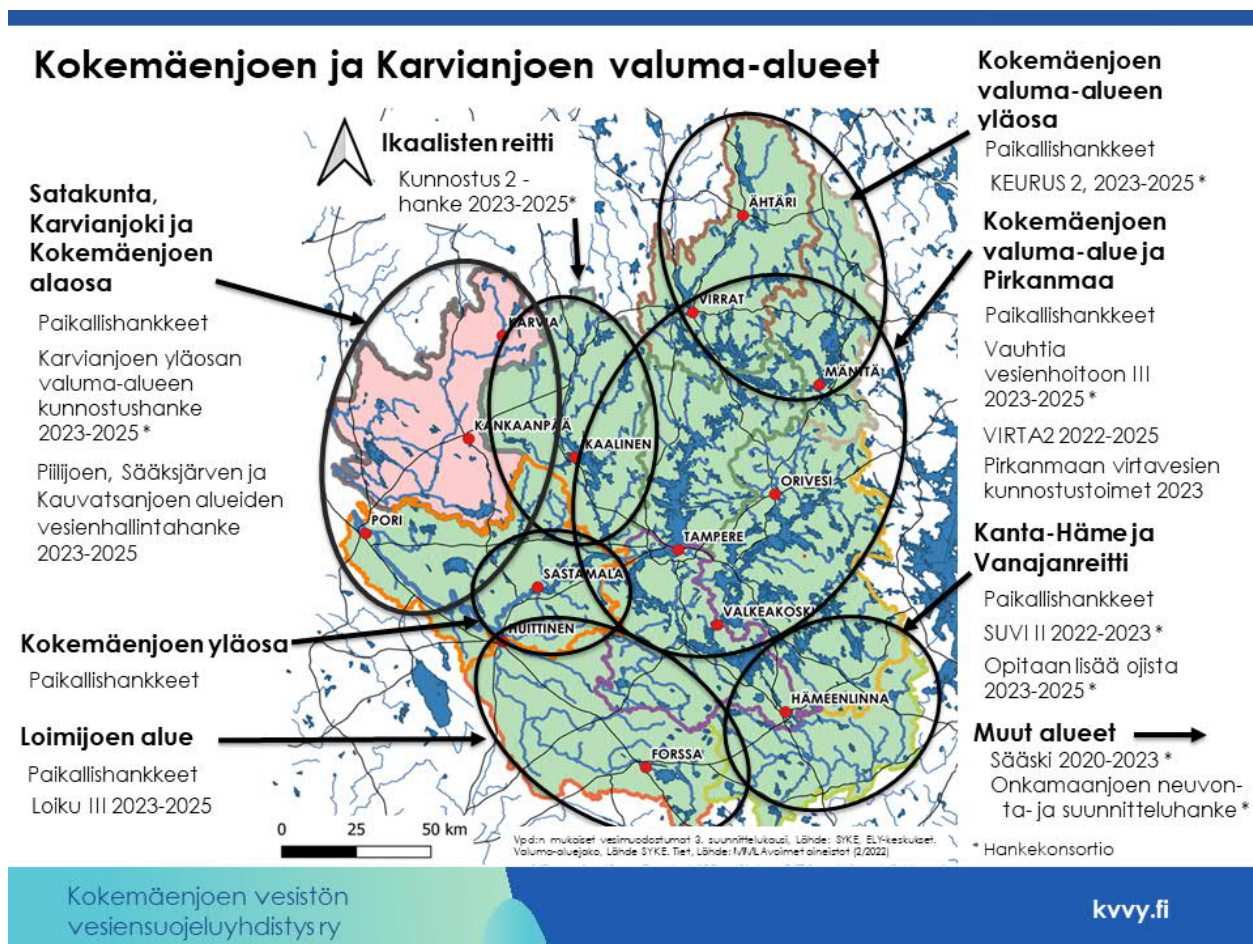
Vuoden 2022 aikana yhdistyksen toimintaa vahvistettiin myös sääntöjen ja organisaation uudistamisilla. Yhdistyksen sääntömuutostyössä vanhat säännöt uudistettiin siten, että nykyisessä toimintaympäristössä yhdistyksen on mahdollista toimia sääntöjensä mukaisesti. Yhdistyksen jäsenistö hyväksyi sääntömuutokset jäsenkokouksessaan helmikuun lopulla ja Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi uudet säännöt yhdistysrekisteriin syyskuun alussa. Kesällä 2022 toteutetussa organisaatiomuutoksessa taas jaettiin tehtävät ja vastuut siten, että yhdistyksen sisäinen toiminta olisi mahdollisimman aikaansaa-vaa ja selkeää, mikä vaikuttaa tärkeällä tavalla myös työnteon ilmapiiriin sekä työihtiyyvyyteen.

Yhdistyksen laajan toiminnan mahdollistava rahoitus pohja vaatii aktiivista ja jatkuvaa hankesuunnittelua, mutta peruskiven koko toiminnalle muodostavat yhdistyksen jäsenistö ja jäsenmaksuvarat.

Yleishyödyllinen toiminta rahoitetaan hankkeisiin haettavilla rahoituksilla, joista saatavat avustukset ovat pääsääntöisesti n. 50-70 % hankkeiden kokonaiskustannuksista ja loppuosasta eli ns. omarahoituksesta vastaa hankerahoituksen hakija. Vuonna 2022 yhdistyksen koko rahoituksesta jäsenmaksuvarojen osuus oli n. 20 % (eli 1/5) ja n. 80 % (eli 4/5) hankerahoitusta sekä sääntöjen mukaisesta muusta toiminnasta saatava tuloa. Rahoitus pohjan varmistamiseksi yhdistys kehitti vuoden aikana myös muuta varainkeruutoimintaa ja Lahja vesille -varainkeruualusta (<https://lahjavesille.fi/>) otettiin virallisesti käyttöön vuoden 2023 alussa.

Yhdistys omistaa palveluliiketoimintaa harjoittavan KVVY Tutkimus Oy:n, jolle Suomalaisen työn liitto on vastuullisen ja kotimaisen toiminnan merkiksi myöntänyt oikeudet käyttäjä sekä Avainlippu -merkkiä että Yhteiskunnallinen yritys -merkkiä. Vuoden 2022 aikana myös yhtiön toiminta kasvoi entisestään ja nykyisin yhtiö on Suomessa suurin täysin kotimaisessa omistuksessa oleva toimija toimintasektorillaan.

Yhdistyksen sääntöjen mukaisesti: "Yhdistys kokoaa vesien- ja ympäristönsuojelusta sekä -hoidosta kiinnostuneet keskitettyyn ja yhtenäiseen ympäristönsuojelu- ja -hoitotyöhön". Suomen vesistöt ja ympäristö ovat meille arvokas kansallisomaisuus. Yhdistyksen työn kautta sen jäsenistö on mukana tämän kansallisomaisuutemme tilan edistämässä ja sen arvon säilyttämisessä.

KVVY Yhdistyksen päähankkeet ja paikalliset hankkeet muodostavat Kokemäenjoen ja Karvianjoen valuma-alueille vesientilaa konkreettisesti edistävän kokonaisuuden ja saumattoman yhteistyön hankkeiden välillä.

2. YHDISTYKSEN TOIMINTA

2.1 Toiminnan perusta

Yhdistyksen toiminta perustuu yhdistyksen sääntöjen ja hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaiseen toimintaan. Palveluliiketoiminnasta vastaa yhdistyksen omistama KVVY Tutkimus Oy. Yhdistyksen säännöt ovat luettavissa yhdistyksen internetsivuilta osoitteesta <https://kvvy.fi/yhdistys/>.

Yhdistyksen toiminnan perustarkoituksena on vesiensuojelun edistäminen. Toimintansa tarkoituksen toteuttamiseksi yhdistys:

- 1) kokoaa vesien- ja ympäristönsuojelusta sekä -hoidosta kiinnostuneet yhtenäiseen ympäristönsuojelu- ja hoitotyöhön,
- 2) kerää tietoja, voi osallistua tutkimushankkeisiin ja laatii selvityksiä ympäristön tilasta sekä suojelu- ja hoitotoimenpiteistä
- 3) ohjaa, kokoaa ja yhtenäistää jäsentensä suorittamia vesistöön ja ympäristöön kohdistuvia tutkimuksia
- 4) antaa suosituksia jäsenilleen sekä mahdollisuuksiensa mukaan neuvoa ja ohjaa jäseniään erilaisissa vesien- ja ympäristönsuojeluun sekä -hoitoon liittyvissä kysymyksissä,
- 5) toimittaa jäsenilleen selontekoja tutkimuksista ja keräämistään tiedoista,
- 6) antaa viranomaisille tarvittaessa lausuntoja ja tietoja,
- 7) pyrkii sovitellen, selvityksiä toimittamalla sekä muullakin vastaavalla tavalla ehkäisemään ristiriitoja vesien- ja ympäristönsuojeluun sekä -hoitoon liittyvissä kysymyksissä,
- 8) harjoittaa vesien- ja ympäristönsuojeluun sekä -hoitoon liittyvää hanke-, valistus-, tiedotus- ja koulutus- sekä kehittämistoimintaa
- 9) ylläpitää toimintansa edellyttämää yhteyttä eri viranomaisiin, laitoksiin ja järjestöihin, sekä
- 10) toimii yhteistyössä muiden vesien- ja ympäristönsuojelutyötä sekä -hoitoa tekevien yhteisöjen kanssa.

Lisäksi yhdistys ylläpitää yhteyttä viranomaisiin sekä alan verkostoihin ja muihin yhdistyksiin.

2.2 Yhdistyksen kokoukset

Vuonna 2022 järjestettiin ylimääräinen jäsenkokous perjantaina 18.2.2022. Kokouksessa käsiteltiin yhdistyksen hallituksen esitys yhdistyksen uusiksi säännöiksi. Kokous järjestettiin hybridikokouksena, ja kokouspaikkana oli KVVY:n toimitilat Tampereella (Patamäenkatu 24) sekä etäosallistuminen sähköisellä Teams – etäyhteydellä. Kokouksessa edustettuina olleiden jäsenten äänimäärä oli 85,5 % jäsenistön äänimäärästä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Sastamalan kaupungin jäsenkokousedustaja Risto Ekonen ja sihteerinä yhdistyksen toiminnanjohtaja Jukka Mattila. Kokouksessa hyväksyttiin hallituksen esitys yhdistyksen uusista säännöistä. Kokouksen jälkeen esiteltiin yhdistyksen vuoden 2022 hanketoimintaa.

Jäsenistön sääntömääräinen vuosikokous järjestettiin perjantaina 23.5.2022. Kokous järjestettiin hybridikokouksena ja kokouspaikkana oli KVVY Yhdistyksen toimitilat Tampereella (Patamäenkatu 24) ja etäosallistuminen sähköisellä Teams – etäyhteydellä. Kokouksessa edustettuina olleiden jäsenten äänimäärä oli 51 % jäsenistön koko äänimäärästä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Pälkäneen kunnan edustaja Pentti Lahtinen ja sihteerinä yhdistyksen toiminnanjohtaja Jukka Mattila. Myös tällöin kokouksen jälkeen esiteltiin yhdistyksen vuoden 2022 hanketoimintaa.

2.3 Jäsenet ja jäsenmaksut

Yhdistyksen jäsenten kokonaisuus oli vuoden 2022 lopulla 117 jäsentä, joista kuntia ja kaupunkeja 47 kpl, yrityksiä ja teollisuuslaitoksia 50 kpl sekä yhteisöjä ja muita toimijoita 20 kpl. Vuonna 2022 jäsenmaksu perusmaksuyksikköä kohti oli 14 € / yksikkö. Yhdistyksen jäsenistö on esitelty osoitteessa: <https://kvvy.fi/yhdistys/yhdistystoiminta/>.

2.4 Yhdistyksen hallitus

Yhdistyksen hallitukseen kuului vuosikokouksen päätöksen mukaisesti yksitoista jäsentä, joilla oli henkilökohtaiset varajäsenet. Hallituksella oli vuoden 2022 aikana kuusi kokousta. Vuonna 2022 kokousten määrää lisäsi yhdistyksen sääntömuutostyö. Hallitusten kokousajankohdat olivat seuraavat:

- perjantaina 18.2.2022, KVVY Tampere ja Teams – etäyhteys
- torstaina 7.4.2022, KVVY Tampere ja Teams – etäyhteys
- 27.4.2022 – 28.4.2022, sähköpostikokous
- maanantaina 23.5.2022, KVVY Tampere ja Teams – etäyhteys
- perjantaina 30.9.2022, Pori, Pripoli ja Teams – etäyhteys
- torstaina 15.12.2022, KVVY Tampere ja Teams – etäyhteys

Vuonna 2022 yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan toimi Petri Jokela ja varapuheenjohtajana Jenni Vainio. Sääntömuutostyössä hallitukselle oli nimetty neljän edustajan työryhmä. Muita hallituksen työryhmiä tai työvaliokuntaa ei vuoden aikana ollut. Vuosikokouksessa 23.5.2022 kaudelle 2022–2023 hyväksytyt hallituksen jäsenet ja heidän varajäsenensä olivat seuraavat:

KOKEMÄENJOEN VESISTÖN VESIENSUOJELUYHDISTYS ry

ESITYS JÄSENKOKOUKSELLE: HALLITUKSEN JÄSENET KAUDELLE 2022-2023

jäsen	Jokela Petri, toimitusjohtaja	Tampereen kaupunki, Tampereen Vesi
varajäsen	Kettunen Riitta, tuotantojohtaja	Tampereen kaupunki, Tampereen Vesi
jäsen	Kytövaara Antti, toimitusjohtaja	Kangasalan kaupunki, Kangasalan Vesi -liikelaitos
varajäsen	Marjo Saarinen, ympäristöinsinööri	Oriveden kaupunki
jäsen	Uosukainen Minna, ympäristöpäällikkö	SSAB Europe Oy, Hämeenlinnan tehdas
varajäsen	Liisa Piirtola, toimitusjohtaja	Janakkalan kunta, Janakkalan Vesi
jäsen	Lahti Juha	Hämeenlinnan kaupunki
varajäsen	Teijo Jokinen, ympäristönsuojelusihteeri	Ikaalisten kaupunki
jäsen	Heikkilä Hanna-Leena, ympäristö- ja työsuojelupäällikkö	Boliden Harjavalta Oy
varajäsen	Marko Mikkola, EHSQ ja kehitysjohtaja	Norilsk Nickel Harjavalta Oy
jäsen	Vainio Jenni, laatu- ja ympäristöpäällikkö	OY Essity Finland AB, Nokian tehdas
varajäsen	Kunnas Elina, ympäristö- ja laaturapäällikkö	Metsä Board Tako ja Metsä Board Kyro
jäsen	Hiltunen Harri, Senior Manager	UPM, Tervasaari, Valkeakoski
varajäsen	Petri Jääskeläinen, käyttöpäällikkö	Sastamala, Sastamalan Vesi
jäsen	Ismo Lindfors, johtaja	Porin kaupunki, Porin Vesi
varajäsen	Petri Katajisto, tekninen johtaja	Harjavalan kaupunki
jäsen	Seppo Väliaho, konsultti	Keuruun kaupunki
varajäsen	Timo Karttunen	ProHauhonselkä ry
jäsen	Paakkonen Kimmo, vesihuoltojohtaja	Forssa, Forssan Vesihuoltoliikelaitos
varajäsen	Satu Kuutti, ympäristöpäällikkö	Pirkanmaan Jätehuolto Oy
jäsen	Lasse Sampakoski, toimitusjohtaja	Lempäälä, Lempäälän Vesi Oy
varajäsen	Sami Iltanen, toimitusjohtaja	ProAgria Länsi-Suomi ry

2.5 Tilien ja hallinnon tarkastajat

Tilien ja hallinnon tarkastajina toimi Hooteem Oy Tilintarkastusyhteisö.

2.6 Toimisto ja yhteystiedot

Vuonna 2022 yhdistyksen yhteystiedot olivat seuraavat: KVVY-Tampere, jonka käynti- ja postiosoite on Patamäenkatu 24, 33900 Tampere ja puhelinnumero 03 246 1111. Yhdistyksen y-tunnus on 0214391-0. Yhdistyksen kotisivun osoite on <https://kvvy.fi/yhdistys/> ja yhdistyksen henkilöstön sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@kvvy.fi.

Vuonna 2022 yhdistys osti tarvitsemansa hallinnolliset palvelut omistamaltaan KVVY Tutkimus Oy:ltä ja sen hallinto- ja tukipalveluilta. Yhdistyksen toiminnanjohtaja oli MMM Jukka Mattila. Yhdistyksen talousasioista vastasi talous- ja hallintojohtaja YAMK Vuokko Valli. Kirjanpidosta vastasi taloussihteeri Sanna Popa, palkanlaskennasta palkka- ja HR-asiantuntija Mikko Saari ja laskutuksesta sekä muista toimistotehtävistä taloussihteeri Nina Korkka. Yhdistyksen pankkina toimi Nordea.

2.7 Yhdistyksen henkilöstö vuonna 2022

Yhdistyksen henkilömäärä oli vuonna 2022 keskimäärin 7 henkilötyövuotta. Vuonna 2022 yhdistyksen toiminta kehittyi ja laajeni entisestään.

Vuoden 2022 alkupuoliskon ajan yhdistyksen hankejohtajana toimi yhdistyksessä osa-aikaisesti työskentelevä Janne Pulkka. Pulkka toimi myös yhdistyksen asiantuntijoiden esimiehenä. Vuonna 2022 yhdistykseen rekrytoitiin myös kolme vakituista työntekijää ja yhdistyksestä poistui yksi vakituinen työntekijä. Lisäksi organisaatiomuutoksessa resursseihin saatiin osa-aikaisesti viestintäpäällikkö Mia-Maria Koski, joka vastasi yhdistyksen yleisestä viestinnästä ja avusti hankkeiden viestinnässä. Yhdistyksessä työskenteli vuoden 2022 aikana myös kaksi harjoittelijaa.

Heinäkuussa 2022 yhdistyksessä toteutettiin organisaatiouudistus. Organisaatiouudistuksen myötä yhdistyksen hankejohtaja Janne Pulkka siirtyi yhdistyksen kehitysohjaajaksi ja asiantuntijat Hanna Arola ja Heikki Holsti siirtyivät kehityspäälliköiksi. Pulkka toimi myös yhdistyksen kehityspäälliköiden sekä osa-aikaisten asiantuntijoiden esimiehenä. Vastaavasti Arola toimi yhdistyksen muiden vakituisten asiantuntijoiden sekä harjoittelijoiden esimiehenä.

Hankkeiden toteutuksesta vastasivat yhdistyksen vakituiset asiantuntijat ja kehityspäälliköt:

- FT Hanna Arola
- FM Satu Heino
- MMM Heikki Holsti
- Agrologi Riku Huuskola
- FT Kirsi Kuoppamäki
- Metsätaloustieteiden tohtori, Tiina Nuortimo
- FM Elina Nystedt
- FM Sami Ojala

Osa-aikaisina hankkeiden toteutukseen osallistuivat seuraavat asiantuntijat:

- Maanmittausinsinööri Arto Karjalainen
- FM Mikko Ortamala

Kesätyöntekijöinä hankkeiden toteutukseen osallistuivat seuraavat harjoittelijat:

- Ella Ketola
- Lassi Toivakka

3. YLEISHYÖDYLLINEN YHDISTYSTOIMINTA

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n (KVVY Yhdistys) päätehtävä on sääntöjensä mukainen yhdistystoiminta, johon kuuluvat mm. yleishyödylliset hankkeet, osallistuminen Suomen Vesien-suojelun Keskusliitto ry:n (ent. Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto ry) toimintaan ja sen työryhmiin sekä osallistuminen Keskusliiton tiedotuslehden Aquariuksen tuotantoon ja liiton antamien lausuntojen laatimiseen.

Yhdistystoimintaan voi tutustua tarkemmin osoitteessa: <https://kvvy.fi/yhdistys/>.

3.1 Hanketoiminta

Pääosan yhdistyksen toiminnasta muodostavat yleishyödylliset hankkeet, jotka edistävät vesienhoitoa, parantavat vesien ja ympäristön tilaa sekä palvelevat jäsenistöä monin eri tavoin. Ajankohtaiseen hanketilanteeseen voi tutustua osoitteessa: <https://kvvy.fi/yhdistys/>.

Hanketarpeita ja -mahdollisuuksia kartoitetaan jatkuvasti. Lisäksi yhdistys osallistuu eri yhteistyöryhmiin ja toimii asiantuntijana vesistö- ja ympäristökysymyksissä. Hankkeiden lisäksi asiantuntijamme järjestivät ympäristökasvatuskoulusta ja valmistelivat uusia hankkeita.

Vuonna 2022 KVVY Yhdistys toteutti yhtätoista hanketta, joista osa muodosti hankekokonaisuuksia. Näistä kahdeksassa yhdistys oli päävastuullisena hanketoteuttajana ja kolmessa hankekumppanina. Näihin hankkeisiin oli saatu ulkopuolista rahoitusta ja hankkeiden omarahoitusosuuksiin käytettiin myös yhdistyksen jäsenmaksuvaroja. Hankkeiden lisäksi tehtiin pienimuotoisia tilaustöitä.

Yhdistyksen hankkeita vuonna 2022 olivat:

- Loimijoen vesienhoitotyön koordinointi
 - o Yhteistyöllä Loimijoki kuntoon (Loiku 2 -hanke)
 - o Huittisten Pukinojan esiselvityshanke (rahoitus myönnetty 2022, hanketyö aloitettu 2023)
- KEURUS -hanke, Keurusselän valuma-alueen kunnostushanke
- Vauhtia vesienhoitoon II
- Kunnostus 1 -hanke, Ikaalisten reitin vesienhoitotyön koordinointi
- VIRTÄ-hankkeet
- Pirkanmaan virtavesien kunnostustoimet
- Iso-Tarjannevesi-hanke vedenkorkeuksien ennallistamiseen
- OO Opitaan Ojista -hanke (Hämeen AMK ja hankekumppanit)
- Sääski-maatalouden ja vesienhoidon yhteistyöhanke
- SUVI-hankkeet, Sydän-Hämeen upeat vesistöt (yhdistys hankkeessa kumppanina)

Hanketoiminta oli vireää ja samalla tulevien vuosien työtä viitoittavaa. Seuraavissa kappaleissa on esitelty muutamia yhdistyksen vuoden 2022 päähankkeita tarkemmin.

3.2 Loimijoen vesienhoitotyö ja sen hankkeet

KVVY Yhdistys on koordinoinut Loimijoen alueen vesienhoitotyötä vuoden 2019 alusta lähtien. Koordinointityön tavoitteena on koota alueen toimijat vesienhoitotyön tueksi, lisätä kunnostustoimien toteutusta alueella ja viestiä aktiivisesti vesien tilasta ja sen eteen tehtävistä toimista. Koordinointityötä viedään eteenpäin Loimijoen alueen vesienhoidon koordinoinnin toimintasuunnitelman 2021–2024 mukaisesti.

Yhteistyöllä Loimijoki kuntoon II (Loiku II) oli Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n (KVVY Yhdistys) ja Valonian yhteishanke. Hanketta toteutettiin aikavälillä 1.1.2021-30.11.2022. Hankkeen kustannusarvio oli 224 510 euroa ja sille oli myönnetty maa- ja metsätalousalueiden vesienhallinnan edistämisen hankeavustusta 70 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Toteutuneet hankekustannukset olivat 173 279 euroa. Loimijoen hanketyölle haettiin jatkoa syksyn 2022 maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustushausta.

Hanke muodostui kolmesta pääteemasta:

Loimijoen pelastusohjelman jalkautus Loimijoen vesistöalueella

Vuonna 2022 jatkettiin pelastusohjelman toteutukseen keskeisesti vaikuttavien tahojen kontaktointia. Yhteistyötä tehtiin muun muassa maatalouspuolen toimijoiden sekä ELY-keskusten kanssa. Lokakuussa järjestettiin yhdessä MTK Satakunnan Ilmastotekoja ruohonjuuritasolla -hankkeen kanssa yleisötilaisuus Punkalaitumen Takunkulmalla, missä tutustuttiin valmiisiin vesistörakenteisiin ja kuultiin maanomistajien, suunnittelijan ja viranomaisen näkökulmia aiheesta.

Vesistörakenteiden rakentamisen ohjaus ja edistäminen Nientenojan alueella

Takunkulman vesienhallintarakenteiden rakentamistyöt alkoivat marraskuun 2021 lopulla ja saatiin valmiiksi tammikuun 2022 puolivälissä. Lisäksi hanke selvitti muiden Nientenojan alueella tunnistettujen kunnostustoimien toteutus- ja rahoitusmahdollisuuksia.

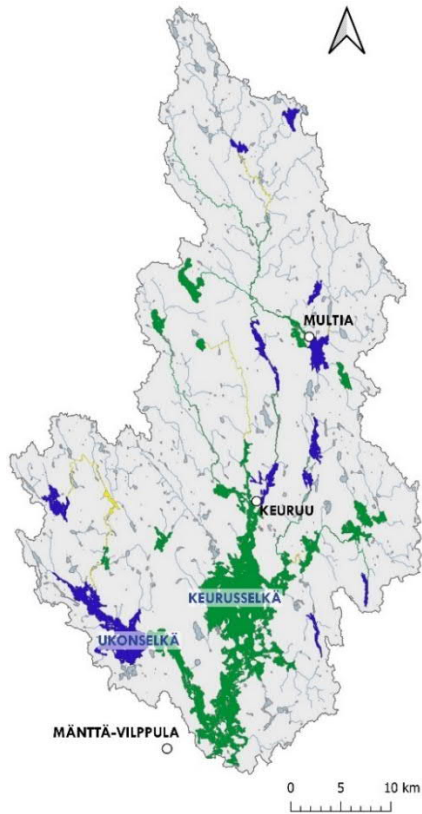
Monitavoitteisten kunnostusten aktivoiminen Hanhijoen alueella

Vuonna 2022 hankkeen avulla aktivoitiin Hanhijoen yläosan ojitussyhteisö ja toteutettiin ojitussyhteisön kustannusosittelun päivitys. Yläosan ojitussyhteisön edustajien kanssa tehtiin myös maastokatselmuksia Hanhijoen yläosalla. Lisäksi hanke osaltaan edisti Hanhijoen sillan alueen eroosiosuojaustyön edistymistä ja teki maastomittauksia kohteella.

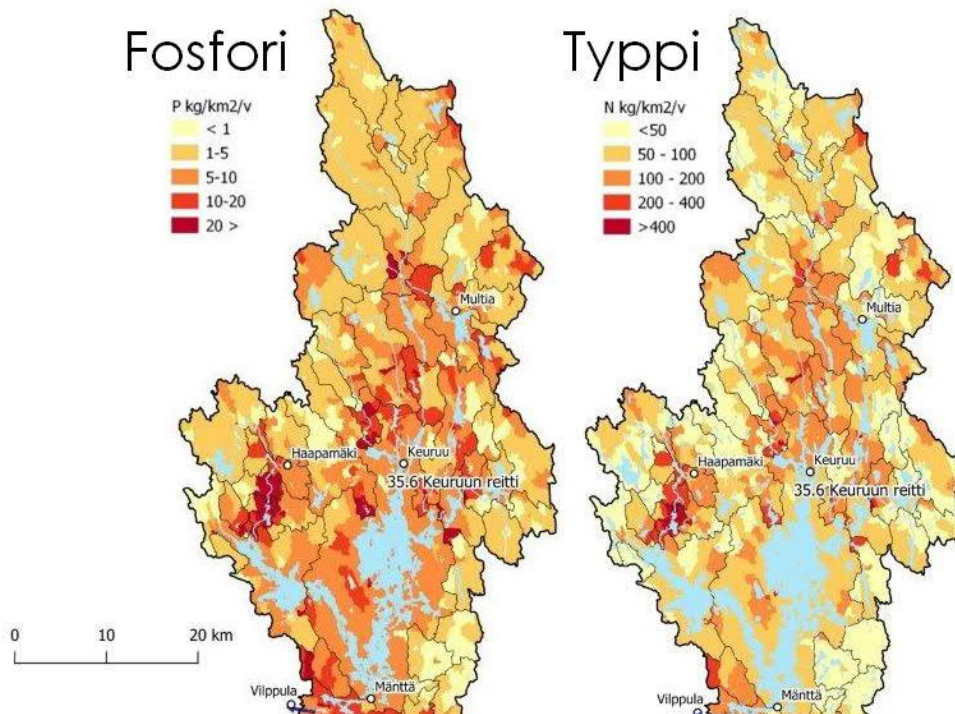
3.3 KEURUS -Keurusselän valuma-alueen kunnostushanke

Keurusselän hyväksi luokiteltu ekologinen tila uhkaa heiketä tyydyttäväksi ilman vesiensuojelullisia toimenpiteitä ([Selänne ym. 2022](#)). Sinileväkukinnat ovat yleistyneet ja valuma-alueelta valuvan ravinnekuormituksen lisäksi etenkin pohjoisosissa humuskuormitus ja veden tummuminen on voimistunut, kun tiheästi ojitetuilta turvemailta huuhtoutuu kiintoainetta ja orgaanista hiiltä. Vastaavia vedenlaatuhaittoja esiintyy lukuisissa Keurusselän laajalla valuma-alueella (1650 km²) sijaitsevilla järvillä, lammilla ja virtavesissä. Keuruun reitin vesistöt on tunnustettu keskeiseksi vetovoimatekijäksi ja merkittäväksi arvoksi paikallisille, loma-ajan asukkailla, vesistöjä hyödyntävälle matkailutoiminnalle ja näin ollen alueen elinvoimalle ja taloudelle. Ilmastomuutoksen myötä sadanta kasvaa ja rankkasateet yleistyvät, joten ravinne- ja humuskuormitus tulee entisestään voimistumaan. Äärevöityvät sääilmiöt haittaavat maa- ja metsätalousalueiden vesitaloutta ja lisäävät eroosioriskiä. Tarpeelle valuma-alueen kunnostustoimenpiteiksi on siis monenlaisia perusteita.

KEURUS-hankkeessa, joka toteutettiin kesästä 2021 syksyyn 2022, kerättiin ja analysoitiin tietoa Keurusselän valuma-alueen maankäytöstä ja kuormituksesta sekä vedenlaadusta. Tämän ansiosta saatiin käsitys siitä, minne vesistökuormitukseen liittyvät ongelmat näyttäisivät eniten keskittyvän. Aineistoa muokattiin kuvalliseen muotoon (Kuva 2), jotta asioita saatiin havainnollistettua ja luotua motivaatiota kunnostustoimintaan ryhtymiseksi. Viestintä oli tärkeä osa toimintaa yleisen tietoisuuden lisäämiseksi ja hankkeessa tavoiteltujen toimenpiteiden esilletuomiseksi, sekä etenkin yhteistyökumppanien ja sidosryhmien löytämiseksi käytännön kunnostustoimenpiteitä ajatellen. Keväällä 2022 järjestettiin yli 60 osallistujaa kerännyt KEURUS-webinaari. Hanke osallistui useisiin yleisötilaisuuksiin, kuten markkinatapahtumiin, missä jaettiin hanketta varten tehtyä esitemateriaalia. Loppuseminaari järjestettiin syyskuussa Keuruun Haapamäellä. Paikallismedia uutisoi hankkeesta useaan otteeseen.

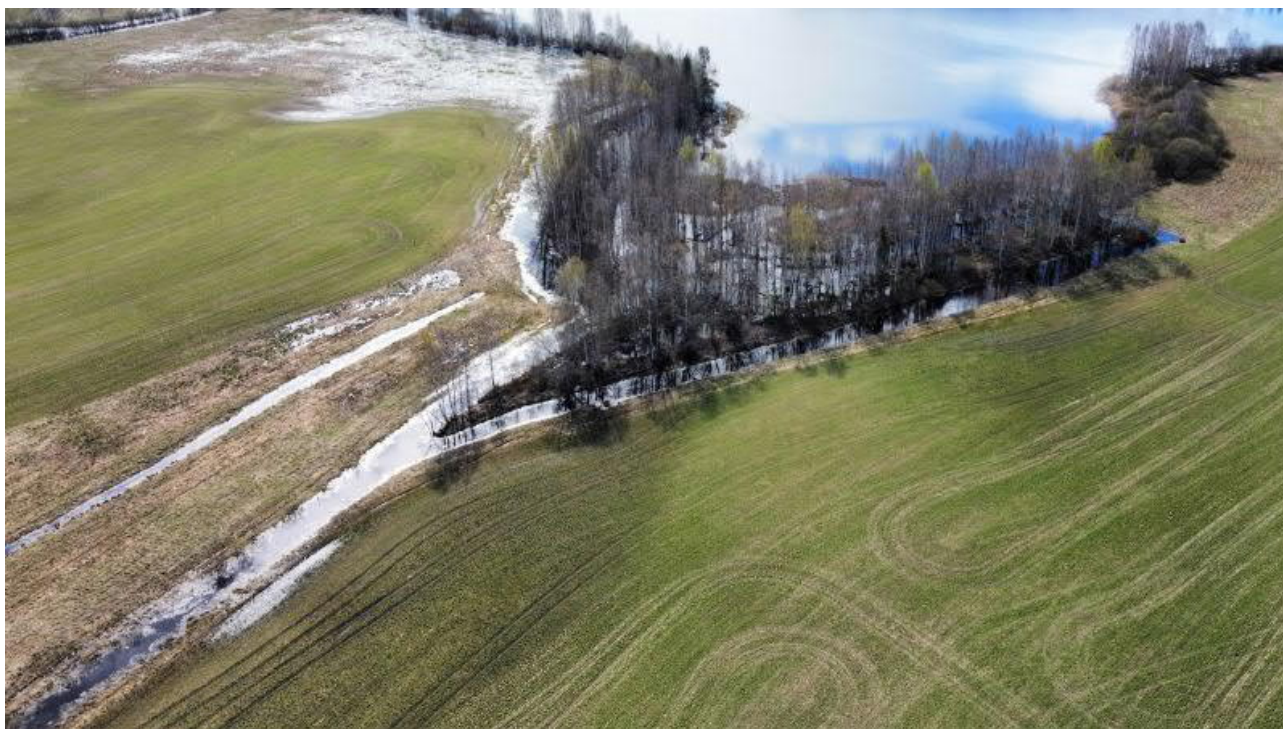
Keurusselän valuma-alueen vesistöjen ekologinen tila (sininen = erinomainen, vihreä = hyvä, keltainen = tyydyttävä). Kartan teki Ella Ketola (KVVY Yhdistys) osana KEURUS-hanketta. Aineisto: SYKE

Kuvassa fosforin (oikealla) ja typen (oikealla) kuormitus siltä Keurusselän valuma-alueelta, joka oli KEURUS-hankkeen toiminta-alue. Mitä punaisempi väri, sitä voimakkaampi ravinnekuormitus. Näiltä osin kartalla erottuu etenkin Haapamäen eteläpuolella olevat alueet (Data: Vemala-malli, SYKE).

Viestintätöön sekä henkilökohtaisten yhteydenottojen ja pienempien, epävirallisten kokousten kautta aktiivisia yhteistyökumppaneita löytyi, minkä ansiosta vuonna 2022 päästiin hyvin eteenpäin kunnostuskohteiden kartoittamisessa ja vesienhallintaratkaisujen suunnittelussa. Tuloksena syntyi tekniset suunnitelmat kahdeksi maatalousalueen kosteikoksi Keuruun Riihoon Haapamäen eteläpuolella, missä on mallinnuksen mukaan valuma-alueen voimakkain ravinnekuormitus. Myös Keuruulla sijaitsevan taajama-alueen vesienhallinnan kehittämiseksi tehtiin suunnitelma. Lisäksi sovittiin mahdollisessa jatkohankkeessa tehtävästä vesien palautuksesta kuivahtaneelle suoalueelle ympäröiviltä metsäalueilta Multialla.

Hankkeessa valmistui kolme kiinteistörekisteritietoihin ja karttatarkasteluun perustuvaa suunnitelmaa, joissa tunnistettiin mahdollisia kunnostuskohteita jatkotoimenpiteiden edistämiseksi. Maastokatselmuksia tehtiin lukuisissa kohteissa. Etenkin kunnostustoimintaa ajatellen todennäköisiä kohteita dokumentoitiin nykytilanteessaan mm. ottamalla valokuvia (Kuva 3) ja keräämällä vesinäytteitä, jotka analysoitiin KVVY Tutkimus Oy:n laboratoriossa.

Keväällä 2022 otettu drone-kuva maatalousalueesta (taustalla Ylisenjärvi) Keuruun Riihossa, jonne KEURUS-hankkeen työnä laadittiin kosteikkosuunnitelma. Kuva: Tuomo Laitinen, K-SVY

Hankkeen konkreettisimpia toimenpiteitä edustivat ns. puupuhdistamoiden rakentaminen kahteen metsäojaan ja yhteen maatalousalueen laskeutusaltaaseen Keuruun alueella. Jos tällaisia ratkaisuja saataisiin monistettua laajalti Keurusselän tiheään ojitetulla valuma-alueella, humus- ja ravinnekuormitusta voisi olla mahdollista saada vähennettyä. Selviteltiin myös monien muiden vesienhallintaratkenteiden, kuten kaksitasouomien, patoratkaisujen ja laskeutusaltaiden soveltuvuutta erilaisissa kohteissa. Tavoitteena oli kehittää myös yhteistyötä tuotantotalouden ja vesienhoidon yhdenaikaiseksi edistämiseksi metsä- ja maatalouden sektoreilla sekä rakennetussa ympäristössä. Toiminnan dokumentoinnin myötä tavoitteena on kehittää mahdollisessa jatkohankkeessa toimintamalli, jonka avulla

kunnostustyö jatkuu Keurusselän valuma-alueella vielä hankkeen päättymisen jälkeenkin, ja joka on monistettavissa myös muille alueille. KEURUS-jatkohankkeelle on haettu rahoitusta vuosille 2023-2025.

KVVY Yhdistyksen ja Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry:n KEURUS-yhteishanketta rahoitti Maa- ja Metsätalousministeriö Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kautta. Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupungit sekä Multian kunta osallistuvat hankkeen omarahoitusosuuteen. Loppuraportti ja muuta hankkeessa tuotettua materiaalia, mukaan lukien seminaarien esitysaineistot löytyvät kotisivulta osoitteessa www.kvvy.fi/keurus.

3.4 Vauhtia vesienhoitoon II – Pirkanmaan vesistökuunnostusneuvontahanke

Kesällä 2019 aloitettiin Vauhtia vesienhoitoon II -hanke, jossa jatkettiin ja kehitettiin aiemman Vauhtia vesienhoitoon -hankkeen menestyksestä työtä. Näissä hankkeissa kymmenet pirkanmaalaiset yhdistykset ja muut paikallistahot ovat saaneet kuunnostusneuvontaa ja alueelle on luotu aktiivinen vesistökuunnostajien verkosto.

Vauhtia vesienhoitoon II -hankkeessa edistettiin konkreettisten vesistökuunnostustoimien toteutusta erityisesti vesistöalueilla, joiden ekologinen tila ei ole hyvä. Hankkeessa annettiin konkreettista vesistökuunnostusneuvontaa alueen yhdistyksille, sekä kohdennettua neuvontaa toimien jatkosuunnitteluun, toteuttamiseen ja rahoituksen järjestämiseen.

Kokonaisuudessaan hanke tavoitti lähes 50 paikallistahoa. Näistä osa oli kertaluontoista sähköpostitai puhelinneuvontaa ja osa tiiviimpää neuvontaa, kuten vierailuja kuunnostuskohteilla ja tarkempaa opastusta konkreettisten kuunnostustoimien suunnittelussa.

Hanke vastasi myös alueellisen vesistökuunnostusverkoston sivustoista. Lisäksi hanke osallistui yhdistyksen hankkeiden yhteiseen Vesi-iltaan. Hanke on myös ollut tiiviisti mukana eteläisen Pirkanmaan Pirkkavedet-vesienhoitoverkoston toiminnassa. Pirkkavedet-ryhmä kokoaa eteläisen Pirkanmaan alueen vesienhoidon toimijoita yhteen ja ryhmää koordinoi Pirkanmaan ELY-keskus. Hanke osallistui Pirkkavedet-ryhmän toimintaan muun muassa pitämällä puheenvuoron kosteikkotutustumiskierroksella ja osallistumalla ryhmän kokouksiin. Lisäksi hanke osallistui Nokian kaupungin ympäristökasvatusviikkoon pitämällä alakoululaisille vesiopetuspäivän syksyllä 2022.

Kesällä 2022 hanke osallistui Pirkkavesien järjestämään Lempäälän Kelhon kosteikkoretkeen. Hanke oli osaltaan edistämässä kosteikon toteuttamista auttaen paikallistahoja työn hankkeistamisessa. Kuva: Elina Nystedt, KVVY Yhdistys.

Vauhtia vesienhoitoon II -hanketta rahoitti Ympäristöministeriö Vesiensuojelun tehostamisohjelmasta ja rahoituksen oli myöntänyt Pirkanmaan ELY-keskus. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 108 716 €, josta omarahoituksen osuus oli 50 %. Omarahoitusosuuteen käytettiin yhdistyksen jäsenmaksuvaroja. Hanke päättyi 15.11.2022 ja työlle haettiin jatkoa syksyllä 2022 Pirkanmaan ELY-keskuksen myöntämistä harkinnanvaraisista vesistökunnostusavustuksista ja Vesiensuojelun tehostamisohjelmasta.

3.5 Kunnostus 1 – Ikaalisten reitin vesienhoitotyön koordinoitihanke

Ikaalisten reitti kerää vetensä pohjoisen ja läntisen Pirkanmaan sekä Satakunnan Jämijärven alueilta. Reitin pintavesistä keskimäärin hieman yli neljäsosa on hyvää huonommassa ekologisessa tilassa. Keväällä 2020 KVVY ry aloitti Kunnostus 1 -hankkeen, jossa kehitettiin Ikaalisten reitin vesienhoitotyötä. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 156 575 €. Ympäristöministeriö rahoitti hanketta Vesiensuojelun tehostamisohjelmasta ja rahoituksen oli myöntänyt Pirkanmaan ELY-keskus. Lisäksi Ikaalisten Säästöpankkisäätiö tuki hanketta. Hanke päättyi vuonna 2022.

Hankkeen tärkeimpänä tavoitteena oli edistää konkreettisten kunnostustoimien toteutumista Ikaalisten reitillä yhdessä paikallistoimijoiden kanssa. Hanke toimi tiiviissä yhteistyössä Pirkanmaan ELY-keskuksen perustaman Ikaalisten reitin vesienhoidon neuvottelukunnan kanssa, ja siinä vahvistettiin myös Kokemäenjoen vesistöalueen vesistökunnostusverkoston toimintaa. Lisäksi hanke tuki vahvasti Kokemäenjoen vesistöalueen Vesivisio 2050 tavoitteita.

Hanketta toteutettiin pääosin kolmen alueellisen ryhmän kautta. Näiden ryhmien, Luoteis-Pirkanmaan klubin, Kyrösjärven ryhmän ja Raakkuryhmän, toiminta tiivistyi ja kehittyi vuonna 2022. Ryhmät kokoontuivat 4–5 kertaa vuoden 2022 aikana vaihtamaan ajankohtaisia kuulumisia vesistöasioiden merkeissä. Toiminta herätti kiinnostusta ja kaikkiin ryhmiin tuli vuoden kuluessa lisää osallistujia.

Hanke teki näkyvää yhteistyötä Ikaalisten reitin muiden toimijoiden kanssa. Raakkuryhmän osalta tehtiin tiivistä yhteistyötä alueen kuntien ja toimijoiden lisäksi KVVY Yhdistyksen VIRTa-hankkeen ja Jyväskylän yliopiston koordinoiman LIFE Revives raakkuhankkeen kanssa. Keväällä hanke järjesti myös vieraspetoaiheisen tilaisuuden Hämeenkyrön Lavajärvellä. Hämeenkyrön Turkimusojaalle järjestettiin kahdena lauantaina virtavesikunnostustalkoot yhteistyössä paikallisten, Hämeenkyrön kunnan sekä KVVY Yhdistyksen VIRTa-hankkeen kanssa. Talkookunnostuspäivien tuloksena Turkimusojaalle muodostui taimenelle soveltuvia kutusoraikkoja, mikä osaltaan tukee myös Turkimusojaassa esiintyvän raakun eli jokihelmisimpukan elinmahdollisuuksia. Lisäksi Pinsiön-Matalusjoella järjestettiin raakkuryhmälle maastopäivä yhteistyössä VIRTa-hankkeen ja LIFE Revives-hankkeen kanssa.

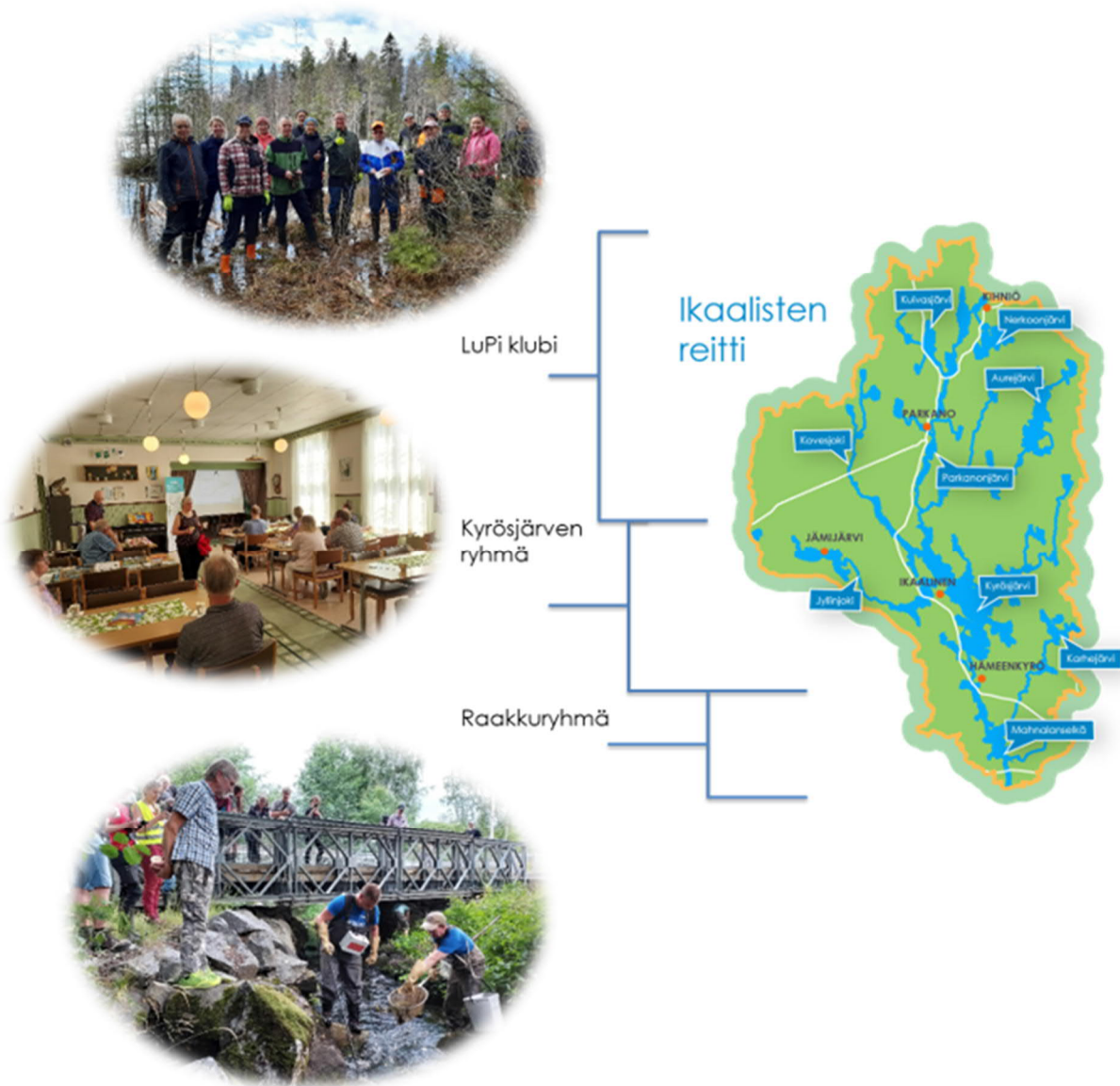
Kyrösjärven ryhmän alueella pidettiin keväällä viljelijöille tarkoitettu tilaisuus Ikaalisissa. Kesällä järjestettiin vesistökunnostusaiheinen päivä Avoimet Kylät-päivän yhteydessä Röyhkön kyläseuran kanssa ja syksyllä Luhalahden Pitkätjärven suojeluyhdistyksen kanssa Ikaalisissa infotilaisuus suunnitteilla olevista vesienhallintarakenteista.

Luoteis-Pirkanmaan klubin alueella kehitettiin alueen toimijoiden välistä tiedonvaihtoa, ja hanke teki yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen puupuhdistamoihin keskittyvän PuuValuVesi-hankkeen kanssa. Keväällä järjestettiin hankkeiden sekä paikallistoimijoiden ja maanomistajien kanssa puupuhdistamoiden rakennustalkoita, ja puupuhdistamoihin rakennettiin yhteensä neljälle kohteelle. Keväällä osallistuttiin myös Kihniön kalamarkkinoille, joissa jaettiin tietoa vesistökunnostuksiin liittyen.

Vuoden loppupuolella järjestettiin kaikille ryhmille yhteinen Ikaalisten reitin seminaari, jossa kerrottiin vesien ja kalaston tilasta ja reitin vesistötarkkailuista. Hanke teki alueella aktiivista viestintää.

Alueellisten ryhmien toiminnan lisäksi hanke on antanut kunnostuksiin ja hanketoimintaan liittyvää neuvontaa yhteensä noin 20 eri taholle tai yksityishenkilölle. Hanke on osallistunut myös alueen paikallistoimijoiden järjestämiin tilaisuuksiin.

lkaalisten reitin vesienhoitotyön koordinoitihankkeelle haettiin jatkohanketta vuosille 2023–2025 syksyn harkinnanvaraisista vesistöhankeavustuksista.

Ikaalisten reitillä KVVY Yhdistys on perustanut ja koordinoinut kolmen alueellisen ryhmän, Luoteis-Pirkanmaan klubin (LuPi-klubi), Kyrösjärven ryhmän ja Raakkuryhmän, toimintaa vuodesta 2020.

3.6 Sääski- ja Opitaan ojista – hankkeet

Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan toimenpiteet linkittyvät toisiinsa valuma-alueetasolla. Valuma-alueen suunnittelulla edistetään vesiensuojelua tunnistamalla kuormituksen lähteet ja suunnittelemalla toimenpiteet kuormituksen vähentämiseksi huomioiden erilaiset maankäyttötavat. Maa- ja metsätalouden ojitusalueilla on mahdollista löytää vuoropuhelua ja yhteistyötä lisäämällä nykyistä paremmin molempia maankäyttömuotoja hyödyttäviä ratkaisuja vesienhallintaan. Yhteistyön lisääminen edistää kokonaisvaltaista vesienhallintaa.

Kunnostustoimenpiteitä tulee toteuttaa kokonaisvaltaisesti ja valuma-aluekohtaisesti vesistöjen ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi ja tehokkaan maankäytön mahdollistamiseksi sekä maanarvon, yhdyskuntarakenteiden ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Kunnostuskohteista tulee laatia listaus, jotta toimenpiteitä voidaan toteuttaa järjestelmällisesti ja kohdennetusti kuivatuksen ja vesistökuormituksen kannalta kriittisimmistä sekä maa- ja vesialueiden omistajien tarpeita vastaavista kohteista aloittaen. Tämä tarkoittaa uomastojen sekä peltolohkojen kunnan laajamittaisista selvittämistä lähtöaineistojen avulla (ilmakuvat, korkeusmallit, maalajiaineistot) ja maastotyönä. Tavoitteena ovat mittauksiin perustuvat kuivatustarvekartoitukset sekä maanrakenteen kuntokartoitukset ongelmien todentamiseksi ja ratkaisujen hakemiseksi.

Sääski-hankkeessa valittiin kaksi pilottialuetta: Sääskjärven valuma-alue litissä sekä toinen maatalousvaltainen valuma-alue Kymijokeen laskevalta Tallusjoen osavaluma-alueelta. Pilottialueilla on aktivoitu ojitusyhteisöt, joiden kautta on esitelty kuormitusalueiden maanomistajille erilaisia vaihtoehtoja kuormitusongelmien ratkaisemiseksi maanomistajia taloudellisesti kiinnostavalla tavalla. Pyrkimyksenä on vesitalous- sekä viljelyneuvonnan avulla löytää alueelle soveltuvimmat menetelmät riskien hallitsemiseksi, jossa huomioidaan peltomaan kemiallinen, fysikaalinen ja biologinen tila. Sääskjärven laskevalle Kauhalajolle laaditaan vesitaloudellinen kunnostussuunnitelma vuoden 2023 aikana kokonaisvaltaisen toimintatavan mukaisesti.

Hämeen ammattikorkeakoulun luotsaamassa Opitaan ojista -hankkeessa kehitettiin vesienhallintaan liittyvää yhteistoimintaa maa- ja metsätalouden toimijoiden välillä valuma-alueen suunnittelussa. Hanketta toteuttivat Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry, Tapio Oy, ProAgria Etelä-Suomi ry, Metsänhoitoyhdistys Kanta-Häme ja Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme. Hankkeen pilottikohde sijaitsee Hauhon Vuolujoen valuma-alueella. Tavoitteena on, että alueen ojitussännöitsijä, metsäammatilainen ja valuma-alueen maanomistajat yhdessä voivat miettiä, miten vesienhallinnan toteutuksessa voidaan tehdä yhteistyötä riittävän kuivatuksen ja vesiensuojelun takaamiseksi. Hankkeen tuloksista laadittiin tarinakartta, johon voi tutustua seuraavan linkin kautta: <https://story-maps.arcgis.com/stories/a066656a680f401388885fed25a91f39>.

Sektorit ylittävä koordinoitu asiantuntijayhteistyö on vesienhoidon ja maankäytön tarpeiden yhteensovittamisen perusta, mikä on kuvattu tässä Suomen ympäristökeskuksen laatimassa havainnekuvassa (Kuva: www.vesi.fi/kokonaisvaltaista-vesienhallintaa-valuma-alueella). Kuva esittää hyvin myös Sääski- ja Opitaan ojista -hankkeiden toimintamallia.

3.7 VIRT A -hankkeet

Kokemäenjoen vesistön
vesiensuojeluyhdistys ry

Liity alueelliseen
kunnostusverkostoon ja ole
mukana toteuttamassa virtave-
sien hoitotyötä!

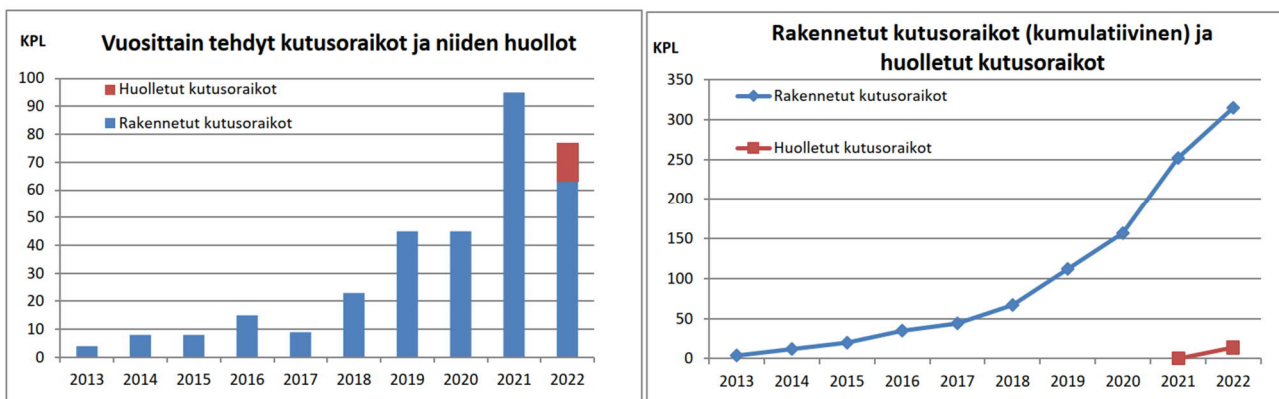

Vuonna 2018 aloitettu VIRT A-hanketyö sai jatkoa vuonna 2022. VIRT A-hankkeet toimivat alueellisen virtavesien ja taimenkantojen ns. sateenvarjohankkeina, jotka turvaavat määrätietoisien ja jatkuvan virtavesien kunnostustyön Kokemäenjoen vesistöalueella.

Vuonna 2022 virtavesien ja taimenkantojen tilaan keskittyvissä hankkeissa onnistuttiin toteuttamaan poikkeuksellisen paljon konkreettisia toimenpiteitä. Hoitotoimet käynnistyivät kevättalvella, kun taimenen kotiutustutuksia mätirasiaimenetelmällä tehtiin 27 virtaveteen. Istutuksissa käytettiin yhteensä 56 litraa mätää. Kevään aikana edistettiin ja suunniteltiin loppukesällä järjestettäviä kunnostustalkoita. Kesälomien jälkeen käynnistyivät sähkökalastustutkimukset, joilla kartoitettiin taimenen luontaista esiintymistä alueen virtavesissä, selvitettiin taimenen mätirasiaistutusten tuloksellisuutta ja seurattiin virtavesien kunnostusten ja nousuesteiden poiston vaikutuksia taimenkantojen tilaan. Kun kenttäkausi tuli päätökseen lokakuussa oli VIRT2-hankkeessa sähkökoekalastettu kolmen henkilön voimin yhteensä 138 koekalastusala, jota voidaan pitää varsin kovana suorituksena. Elo-lokakuun aikana toteutettujen sähkökalastusten rinnalla VIRT2-hanke järjesti Pirkanmaalla lauantaisin 9 kunnostuskootapahtumaa, joihin osallistui 112 vapaaehtoista talkookunnostajaa. Kunnostustalkoissa ja Jaalan Sonnanjoen koneellisessa kunnostuksessa onnistuttiin rakentamaan yhteensä 63 uutta taimenen kutusoraikkoa. Vuonna 2022 VIRT2-hankkeessa aloitettiin rakennettujen kutusoraikkojen huoltotoimet, kun 14:stä kutusoraikosta poistettiin niihin kertynyttä kiintoainetta.

VIRT2-hankkeen lisäksi KVVY Yhdistys toteutti vuonna 2022 myös pienempiä erillishankkeita ja osatöitä, jotka tukivat virtavesien ja taimenkantojen hoitotyön toteutusta. Pohjois-Savon ELY-keskus tuki kunnostusmäärärahoista Pirkanmaan virtavesien kunnostustoimet 2022 -hanketta ja Pertunkorvenojan kunnostus -hanketta. Pertunkorvenojan kunnostustoimien toteutukselle ei saatu maanomistajien kirjallisia suostumuksia tiukan toteutusajan puitteissa, joten muutoshakemuksella hankkeen varat kohdistettiin Ylöjärven Myllypuron Siivikkalan puistoalueen uoman osan koneellisen kunnostuksen toteuttamiseen. Näiden hankkeiden lisäksi KVVY Yhdistyksen asiantuntijat toteutti vuonna 2022 Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimeksiannosta Jaalan Sonnanjoen kalataloudellisen kunnostushankkeen.

KVVY Yhdistyksen tekemiin virtavesien ja taimenkantojen hoitotoimiin voi tutustua tarkemmin luke-
malla VIRT2-hankkeen uutiskirjeen 2022.

Kuvissa on esitetty VIRT2 -hankkeissa tehtyjen virtavesikunnostusten lukumäärä vuosina 2013-2022. Vuonna 2022 talkookunnostuksiin osallistui yli 100 vapaaehtoista. Kuntien ja yritysten taloudellisen tuen ansiosta kunnostustoiminta on kasvanut voimakkaasti vuosien aikana ja virtavesiin on hankkeessa rakennettu yhteensä yli 300 taimenen kutusoraikkoa.

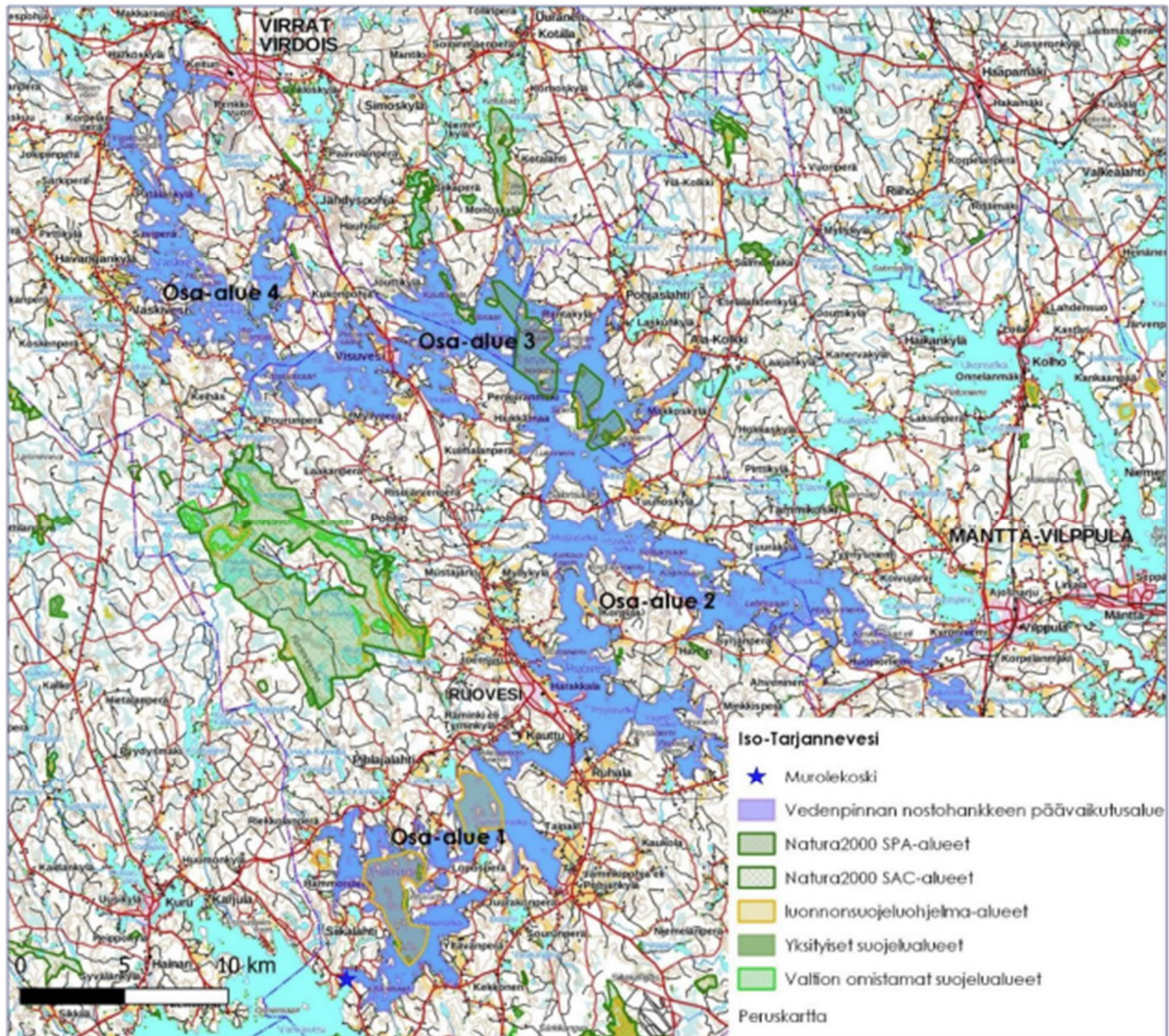
3.8 Iso-Tarjannevesi-hanke vedenkorkeuksien ennallistamiseen

Iso-Tarjannevesi-hanke vedenkorkeuksien ennallistamiseen on yhteistyöhanke, jossa ovat mukana Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY Yhdistys), Ruoveden kunta sekä Virtain ja Mänttä-Vilppulan kaupungit. Hankkeen päätoteuttajana toimii KVVY Yhdistys. Iso-Tarjannevesi-hanke on saanut rahoitusta vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa palvelevista harkinnanvaraisista valtionavustuksista ja avustuksen on myöntänyt Pirkanmaan ELY-keskus. Hanke alkoi vuonna 2020 ja lisäajan saatuaan päättyi vuoden 2022 marraskuussa.

Iso-Tarjannevedellä tarkoitetaan Ruoveden Murolekosken yläpuolella sijaitsevaa vesialuetta, joka ulottuu Mänttä-Vilppulassa Vilppulankosken alapuolelle ja Virroilla Herraskosken alapuolelle. Säännöstelemättömän Iso-Tarjanneveden pinta-ala on 220 km² ja sen vedet purkautuvat noin 50 metriä leveään ja 130 metriä pitkän Murolekosken kautta alapuoliseen Näsijärveen. Murolekoski on ihmisen toimesta voimakkaasti perattu 1800-luvulla.

Iso-Tarjanneveden vedenkorkeudet noudattavat luontaista rytmiä, mistä johtuen vedenkorkeuksien vaihtelu on voimakasta. Rantojen omistajat, loma-asukkaat sekä vesialueiden virkistyskäyttäjät ovat kokeneet, että etenkin viime vuosina vedenkorkeudet ovat olleet Iso-Tarjannevedellä poikkeuksellisen alhaalla haitaten vesistön virkistyskäyttöä. On arvioitu, että ilmastonmuutoksen takia äärisäätömiöt tulevat yleistymään, mikä vaikuttaa niin sadannan jaksottumiseen kuin myös lumipeitteiseen aikaan, jotka yhdessä lisäävät kesän aikaisia vesistöjen haitallisen alhaisia vedenpinnan korkeuksia.

Iso-Tarjannevesi-hankkeen päätavoitteena oli kartoittaa hankealueen vesistöön rajoittuvien kiinteistöjen omistajien mielipidettä Iso-Tarjanneveden haitallisen alhaisten vedenpinnan korkeuksien nostamisesta. Hankkeessa pyrittiin myös aktivoimaan ja sitouttamaan kiinteistön omistajia sekä muita asianosaisia kunnostustoimien eteenpäin viemistä varten. Hankkeessa selvitettiin lisäksi mitä selvityksiä Murolekosken kunnostaminen ja vedenpinnan nostaminen vaativat, ja mitkä ovat näiden selvitysten kustannukset.

Kuvassa on esitetty Iso-Tarjannevesi hankkeen selvitysalue (tummansinisellä sävytetty vesialue), joka selvitystyötä tehtäessä jaettiin neljään osa-alueeseen. Peruskarttarasteri © Maanmittauslaitos 4/2020. Suojelualueet © SYKE 2/2021.

Vuonna 2022 hanke keskittyi kiinteistöjen omistajien sitouttamiseen sekä Murolekosken kunnostamiseen liittyviin selvityksiin. Hankkeen tekemä työ herätti laajalti kiinnostusta ja Ruoveden urheilutalolla pidetyssä hankeseminaarissa oli noin 90 henkilöä paikan päällä ja etäyhteyksin osallistui yli 100 henkilöä.

Ruovedellä lokakuussa 2022 pidetyssä yleisötilaisuudessa kerrattiin Iso-Tarjannevesi-hankkeen kyselyn tuloksia ja vedenpinnan nostoon liittyviä reunaehtoja. Kuva: Mia-Maria Koski, KVVY Yhdistys.

3.9 Yhdistyksen viestintä

Toukokuussa 2022 yhdistyksen verkkosivuille luotiin ”Tapahtumat ja ilmoittautuminen”-sivu, josta löytyy ilmoittautumislinkki tapahtumiin sekä tapahtuman tiedot ja mahdollinen ohjelma. Toukokuusta joulukuuhun ajoittuvalla jaksolla sivulle kirjattiin noin kolmekymmentä tapahtumaa.

Vuoden 2022 aikana tuotettiin kolme laajempaa uutiskirjettä. Uutiskirjeen tilaajia oli vuoden viimeisen postituksen aikaan marraskuun alussa 1145 kpl. Lisäksi vuoden aikana julkaistiin viisi blogikirjoitusta omalla verkkosivustolla, yksi artikkeli Valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston kirjeeseen ja yksi artikkeli Museokello-lehteen. Joulukuussa jäsenistölle lähetettiin yhdistyksen toiminnasta kertova kirje. Joulutervehdyksen yhdistys lähetti 1725 yhdistyksen sidosryhmiä edustavalle henkilölle tai taholle.

Yhdistyksen verkkosivujen sisältöä kehitettiin muokkaamalla vanhojen sivujen sisältöä ja jäsentelyä. Yhdistyksen Lahja vesille- lahjoitusalueita kehitettiin lisäämällä ja muokkaamalla sisältöä. Yhdistyksen käyttöön kehitettiin myös uusia viestintämateriaaleja, esimerkiksi hankekortti-pohja hankkeiden esittelyä varten sekä yhdistyksen toiminta-alueita esitteleviä karttoja, joilla voi visualisoida esimerkiksi maankäyttöä kartalla esitetyllä alueella.

4. Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto ry

Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto ry (ent. Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto ry) on alueellisten vesiensuojeluyhdistysten yhteistyöelin, jossa käsitellään vesiensuojeluun liittyviä ajankohtaisia asioita ja pyritään vaikuttamaan niihin. Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto ry muodostui, kun vuonna 2022 Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto ry uudisti sääntönsä ja samalla liiton virallinen nimi uudistui vuoden 2023 alussa. Keskusliiton toiminnan kautta yhdistyksemme on mukana koko Suomea koskevissa toiminnoissa ja merkittävässä lausunnoissa. Keskusliiton toiminnasta jaetaan tietoa internetsivuilla osoitteessa www.vesiensuojelu.fi. Keskusliitto julkaisee asiantuntija- ja tiedotuslehteä Aquarius, joka ilmestyy kerran vuodessa. Lehdessä on esitelty myös tiivistelmät lausunnoista ja kannanotoista ajankohtaisiin lausuntopyyntöihin.

Keskusliiton työhön sisältyvät edelleen myös erilaiset työryhmät sekä alueellisten yhdistysten toiminnanjohtajien tapaamiset. Yhdistyksellä on edustus useissa Keskusliiton työryhmissä. Vuonna 2022 Keskusliiton hallituksessa oli yhdistyksen varsinaisena edustajana kehitysjohtaja Janne Pulkka ja varajäsenenä toiminnanjohtaja Jukka Mattila. Keskusliiton jäsenkokouksissa yhdistystä edustaa toiminnanjohtaja Jukka Mattila.

Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto ry:n tiedotuslehden Aquariuksen teemana oli vuonna 2022 ympäristöterveys. Yhdistyksemme osallistui jälleen aktiivisesti lehden laatimiseen. Aquarius -lehtiin voi tutustua tarkemmin osoitteessa: <https://vesiensuojelu.fi/aquarius/>

8

Puhdas juomavesi – onko sen tärkeämpää?

12

Kaarinan taajamapuroalueen luonto- ja virkistysarvoja edistetään

14

Monikäyttöiset dronit soveltuvat myös vesiensuojelutyöhön

18

Haitalliset mikrobit voivat heikentää järvi- ja jokivesien laatua

22

Kalojen elohopeaseurannassa olisi kehitettävää

Sisällys

3 Pääkirjoitus

Hannu Moilanen

4 Mikä aiheuttaa riskin pohjavesille?

Heli Jutila, Pia Vesisenaho

6 Aktiivihiihtisuodatukselta luopuminen edellyttää tehostettua käyttötarkkailua

Jukka Tyrväinen, Seppo Väliaho

8 Puhdas juomavesi – onko sen tärkeämpää?

Kaisa Korteniemi, Virve Ståhl

10 Mikromuovit valtaavat meren – millainen tilanne on Saimaalla?

Tiia Velin, Hanna Halonen

12 Kaarinan taajamapuroalueen luonto- ja virkistysarvoja edistetään

Matti Jantunen, Pasi Salmi

14 Monikäyttöiset dronit soveltuvat myös vesiensuojelutyöhön

Kimmo Karell

16 Haitalliset 'ikuisuuskemikaalit' vesiympäristössä

Heli Vahtera, Jari Männynsalo, Harri Turtiainen

18 Haitalliset mikrobit voivat heikentää järvi- ja jokivesien laatua

Ilkka T. Miettinen, Kristiina Valkama, Anna-Maria Hokajärvi, Tarja Pitkänen

20 Laboratorio ympäristöterveyden tukena valvontatyössä

Jukka Hartikainen, Marja Aittamaa

22 Kalojen elohopeaseurannassa olisi kehitettävää

Tommi Malinen

24 Vesien haitallisia aineita voidaan mitata ekotoksisuustesteillä

Jukka Mattila

26 Dioksiini- ja furaanijyhdisteiden sekä elohopean kulkeutuminen

Kymijoen Suomenlahteen on selvästi vähentynyt

Janne Raunio

28 Yhdistysten uutiset

aquarius

Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry:n tiedotuslehti 2022-2023
ISSN 0785-2347 (painettu), ISSN 2341-6416 (verkkopainettu)

Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry
Toiminnanjohtaja Hannu Moilanen
hannu.moilanen@vesiensuojelu.fi
Puh. 050 3215 511

Aquarius-lehden vastaava
Asko Särkelä
asko.sarkela@vantaanjoki.fi
Puh. 050 381 4165

Toimittaja
Matti Välimäki
matvalim@pp.inet.fi
Puh. 0400 458091

Kansikuva
Saimaa, kuva SVYT ry

Ulkoasu
Mainostoihmisto Heikki Järvinen
hjarvinen@netikka.fi
Puh. 040 5812 612, Vaasa

Painopaikka
PunaMusta, 2022
PunaMusta käyttää
Suomen luonnonsuojeluliiton
sertifioimaa EKOenergiaa.

5. PALVELULIIKETOIMINTA KVVY Tutkimus Oy

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry omistaa KVVY Tutkimus Oy:n, joka on vastannut palveluliiketoiminnasta 1.1.2018 alkaen. Yhtiö on Avainlippu -merkkiä kantava Yhteiskunnallinen yritys ja sen tulos käytetään yhtiön kehittämiseen ja yhdistyksen toimintaan.

KVVY Tutkimus Oy on suurin suomalaisomisteinen sekä asiantuntija- että laboratoriopalveluita tuottava yhtiö Suomessa. Vuonna 2022 yhtiö tarjosi palveluitaan yli 160 asiantuntijan voimin. Yhtiön liikevaihto oli n. 12,8 milj. € ja tulos ylijäämäinen. Yhtiö uskoo vakaasti tulevaisuuteensa ja toimintansa taloudellisen tuloksen paranemiseen, käynnissä olevan kehitystyön tuloksena. KVVY Tutkimus Oy:n Analytiikkapalveluiden laboratorio on FINAS -akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio T064, akkreditointivaatimuksenaan SFS-EN ISO/IEC 17025. Laboratorion voimassa olevaan pätevyysalueeseen voi tutustua tarkemmin osoitteessa www.finas.fi . Koko toimintaansa liittyen yhtiö hakee ISO 9001 sertifiointia vuoden 2023 loppuun mennessä.

KVVY Tutkimus Oy:n asiakaslähtöiseen ja laadukkaaseen palvelutoimintaan voi tutustua tarkemmin osoitteessa: <https://kvvy.fi/palvelut/>

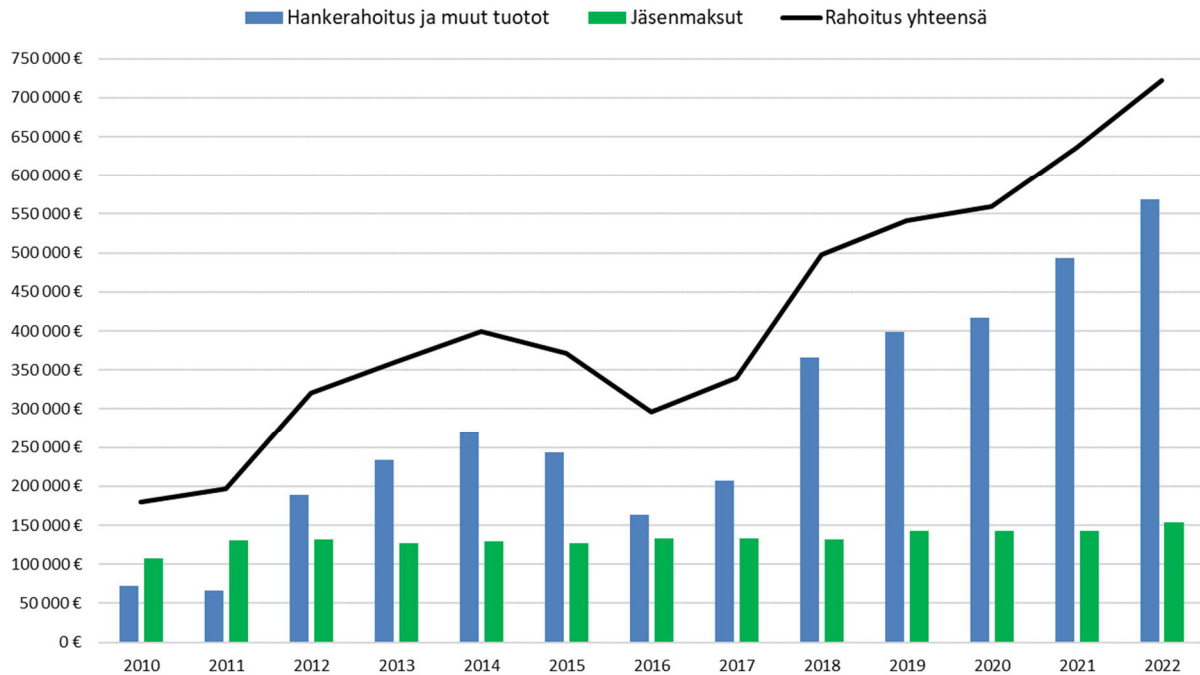
6. YHDISTYKSEN TALOUS

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n vuoden 2022 tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus on käsitelty jäsenistön vuosikokouksessa. Yhdistyksen omistaman ja palveluliiketoiminnasta vastaavan KVVY Tutkimus Oy:n tilinpäätös on käsitelty yhtiön yhtiökokouksessa, johon yhdistyksen hallitus oli kokouspäätöksellään osoittanut edustajansa.

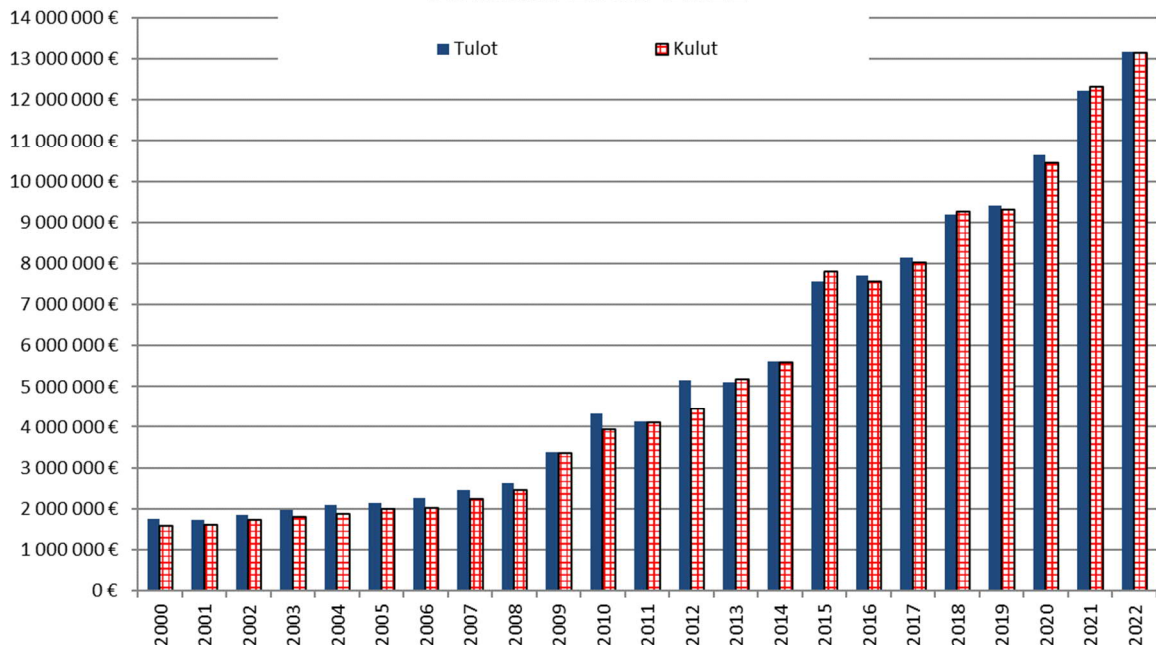
Yhdistystoiminta on laajentunut asiantuntevan ja luotettavan hanketoiminnan myötä. Yhdistyksen tuloihin vaikuttavat jäsenmaksuvarat ja hankerahoitukset sekä muu varainhankinta. Yhdistyksen kulut muodostuvat valtaosin henkilöstökuluista. Hankerahoitus riippuu hyväksytyistä rahoitushakemuksista. Yhdistyksen ja sen omistaman KVVY Tutkimus Oy:n toiminta ja liikevaihto sekä henkilöstömäärä ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosien aikana.

Yhdistyksen tulot kasvoivat edelleen vuonna 2022. Yhdistyksen varsinaisen toiminnan tulot olivat vuonna 2022 n. 569 100 € (v. 2021 n. 493 100 €) ja varainkeruun tulot n. 153 600 € (v. 2021 n. 143 200 €). Vuonna 2022 yhdistyksen tilikauden tulos oli hieman alijäämäinen 15 144 € (v. 2021 ylijäämäinen 2 959 €). Vuonna 2022 yhdistyksen taseen vastaavaa / vastattavaa osuus oli n. 1 741 190 € (v. 2021 n. 1 769 400 €). Oman pääoman määrä yhdistyksen taseessa oli vuonna 2022 yhteensä n. 1 464 770 € (v. 2021 n. 1 479 910 €).

Yhdistystoiminnan tulot 2010 - 2022

KVVY:n palveluliiketoiminta vuosina 2000-2022

Ylemmässä kuvassa on esitetty yhdistystoiminnan tulot vuosina 2010–2022 ja alemmassa kuvassa yhdistyksen omistaman palveluliiketoiminnan tulot ja kulut vuosina 2000–2022. Palveluliiketoiminnasta on vuodesta 2018 alkaen vastannut yhdistyksen omistama KVVY Tutkimus Oy. Sekä yhdistystoiminnan että yhdistyksen omistaman yhtiön palveluliiketoiminnan kehitys on ollut viime vuosina erittäin nopeaa.